

PROTOKÓŁ
KONTROLI PROBLEMOWEJ

przeprowadzonej w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej

w Trzebiechowie

w dniu 9 czerwca 2011r.

Działając na podstawie art.22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. z 2009r. Dz.U.Nr 175, poz. 1362 z późn.zm.), przepisów rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz.U.Nr 61, poz.543 ze zmianami).

Zespół kontrolny w składzie:

1. *Helena Sławska - starszy inspektor w Wydziale Polityki Społecznej LUW w Gorzowie Wlkp., posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 248-1/2011 z dnia – 27 maja 2011r. przewodniczący zespołu;*
2. *Aleksandra Kaczmarek - starszy inspektor w Wydziale Polityki Społecznej LUW w Gorzowie Wlkp., posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 248-2/2011 z dnia 27 maja 2011r. – członek zespołu;*
3. *Krzysztof Frisoli – inspektor w Wydziale Polityki Społecznej LUW w Gorzowie Wlkp., posiadający upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 248-3/2011 z dnia 06 czerwca 2011r. – członek zespołu;*

(akta kontroli 1-12)

przeprowadził w dniu 9 czerwca 2011 roku w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Trzebiechowie kontrolę problemową w zakresie realizacji zadań w zakresie pomocy świadczonej osobom starym, przewlekłe somatycznie chorym, niepełnosprawnym intelektualnie, przewlekłe psychicznie chorym.

Kontrolę przeprowadzono w obecności Pana Krzysztofa Marcinek – kierownika jednostki, który z dniem 1 marca 2008r. został powołany na stanowisko na czas nieokreślony. Czynnościami kontrolnymi objęto okres 2010 i 2011 roku.

(akta kontroli 13-14;29-32)

Zakresem kontroli objęto działania podejmowane przez OPS w celu zapewnienia pomocy osobom starym, chorym, niepełnosprawnym intelektualnie, przewlekłe psychicznie chorym.

(akta kontroli 15-18)

Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania

Organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, uregulowane zostało Uchwałą Nr XXXI/187/10 Rady Gminy w Trzebiechów z dnia 12 lutego 2010 roku w sprawie określenia szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat oraz trybu ich pobierania.

Usługi realizowane są przez zatrudnioną w Ośrodku pielęgniarkę środowiskową.

W trakcie czynności kontrolnych ustalono, iż Ośrodek świadczy usługi na rzecz 3 osób (po 6 godzin w tygodniu). Usługi te świadczone są w miejscu zamieszkania. Ustalono, iż świadczenia przyznane są decyzją administracyjną do dnia 05 sierpnia br. Usługi świadczy pielęgniarka zatrudniona w strukturach Ośrodka. Zgromadzona dokumentacja jest prawidłowa. Wywiady środowiskowe przeprowadzone w terminie ustawowym. Ośrodek Pomocy Społecznej prowadzi dokumentację związaną z usługami opiekuńczymi w myśl art. 50 ust. 1 – 5 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. Nr 175, z 2009r. poz. 1362 ze zm.). Zgodnie z art. 50 ust. 5 cytowanej ustawy, ośrodek pomocy społecznej, przyznając usługi opiekuńcze, ustala ich zakres, okres i miejsce świadczenia.

(akta kontroli 19-28;176-177)

Zasiłki stałe

W okresie od 01 stycznia do 30 maja 2011r. pomoc w formie zasiłku stałego wypłacono ogółem dla 35 osób, w tym dla 27 osób samotnie gospodarujących i dla 8 osób w rodzinie. Łączna kwota wypłaconych zasiłków na dzień 31.05.2011r. wynosi 57.151 zł.

Kontrolą objęto dokumentację losowo wybranych 14 osób korzystających z tej formy pomocy. Za osoby pobierające zasiłek stały – Ośrodek opłaca składkę zdrowotną.

W podstawie prawnej w decyzjach przyznających zasiłek stały wraz ze składką zdrowotną – Ośrodek powołuje się na ustawę z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. z 2008 r. Nr 164, poz. 1027 ze zm.). Zasiłki stałe zostały przyznane osobom uprawnionym w wysokościach określonych w ustawie o pomocy społecznej. Zasiłki stałe ocenia się jako zasadnie przyznane na podstawie art.37 ustawy o pomocy społecznej. Zasiłki przyznawane są na podstawie rodzinnych wywiadów środowiskowych, zaświadczeń o dochodach osób w rodzinie oraz ważnych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności. Konstrukcja decyzji zgodna z wymogami art. 107 KPA.

W trakcie kontroli dokumentów świadczeniobiorców stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Skontrolowana decyzja z dnia 15 marca 2011r. Nr: GOPS/8210/16/2011r. stanowi kontynuację wypłaty zasiłku stałego przyznanego decyzją GOPS/8122/20/2008 z dnia 10.10.2008r. w wys.112,07zł. Zastrzeżenia w powyższym zakresie budzi fakt, że decyzja przyznająca zasiłek stały została wydana na osobę ubezwłasnowolnioną co jest sprzeczne z obowiązującym zapisem art.175 - Kodeks Rodzinny i Opiekuńczy [Dz. U. Nr 9, poz.59 ze zmianami].

2. W skontrolowanych aktach (GOPS/8210/03/2011 z dn.17.01.2011r., GOPS/8210/04/2011 z dn.20.01.2011r., GOPS/8210/13/2011 z dn.15.03.2011r., GOPS/8210/16/2011 z dn.15.03.2011r.), znajdują się decyzje o przyznaniu i kontynuowaniu wypłaty świadczenia w formie zasiłku stałego. Powyższe decyzje zostały wydane w oparciu o wywiady, w których wnioskowano o przyznanie świadczenia i wywiady aktualizacyjne. Zaistniała sytuacja powoduje, że w aktach klientów znajdują się dwie prawomocne decyzje.

3. W trakcie czynności kontrolnych stwierdzono, że u osób, które stale korzystają ze świadczeń pomocy społecznej w formie zasiłku stałego nie ma wywiadów aktualizacyjnych.

Ponadto przeanalizowano akta wszystkich świadczeniobiorców pod względem występowania zaburzeń psychicznych. Ustalono, iż spośród wszystkich osób korzystających z tej formy pomocy 8 osób posiada orzeczenia o stopniu niepełnosprawności z tytułu zaburzeń psychicznych.

Z analizy powyższych akt wynika, że osoby z zaburzeniami psychicznymi będące klientami Ośrodka Pomocy Społecznej w Trzebiechowie korzystają przeważnie z pomocy finansowej. Pomimo wskazań w orzeczeniu o stopniu niepełnosprawności do uczestnictwa w terapii zajęciowej oraz korzystania z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji Ośrodek nie w pełni wykorzystuje swoje możliwości w zakresie pomocy osobom z zaburzeniami psychicznymi.

(akta kontroli 33-157)

Kierowanie i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w domu pomocy społecznej.

W toku czynności kontrolnych przeanalizowano rejestr wniosków składanych przez klientów w br. W rejestrze odnotowano wnioski o pomoc finansową, usługi opiekuńcze, brak zgłoszeń o skierowanie do domu pomocy społecznej.

W przedstawionym przez kierownika Ośrodka dokumencie „Plan budżetu GOPS na 2011r” w dziale 852, rozdział 85214 § 3110 znajduje się wyodrębniona kwota na zasiłki celowe w kwocie 98 000 zł, w tym: 40 000 zł na ponoszenie odpłatności za osoby skierowane do dps, natomiast w „Planie wydatków GOPS w Trzebiechowie od stycznia do końca grudnia br. ” brak jasno określonej kwoty na opłacanie pobytu osób skierowanych do dps.

Zgodnie z ustnymi wyjaśnieniami kierownika Ośrodka w sprawie środków zaplanowanych w budżecie Gminy Trzebiechów z przeznaczeniem na pokrywanie kosztów pobytu w dps mieszkańców Gminy w budżecie na rok 2011 kierownik zaplanował kwotę 40 000 zł na opłacanie pobytu osób w domu pomocy społecznej. Ze względu na trudną sytuację finansową Gminy część tej kwoty została uwzględniona w uchwale budżetowej. W rozdziale 85214 § 3110 kwota ta wynosi łącznie 124 000zł (zadania własne) – w kwocie tej zawarte są również środki przeznaczone na w/w cel (kwota ta nie została wyodrębniona jako oddzielna pozycja budżetowa). W razie wystąpienia większego zapotrzebowania możliwe jest dokonanie korekty w trakcie roku budżetowego.

Ponadto kierownik Ośrodka oświadczył, iż na dzień kontroli w domu pomocy społecznej nie przebywa żadna osoba, której pobyt opłacany jest przez Gminę. Osobom

wymagającym opieki Ośrodek oferuje wsparcie finansowe oraz pomoc opiekuńczej środowiskowej, która świadczy usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania klienta.

W trakcie czynności kontrolnych przeanalizowano akta osób, którym przyznano pomoc w formie usług opiekuńczych. Ustalono, iż spośród 3 osób, którym decyzją przyznano świadczenie 3 to osoby samotne, schorowane, wymagające pomocy osób innych w wykonywaniu podstawowych czynności związanych z utrzymaniem gospodarstwa domowego. W orzeczeniu o stopniu niepełnosprawności jednego klienta stwierdzono konieczność stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji.

Należy pamiętać, iż zadaniem pracownika socjalnego jest w szczególności dokonywanie analizy i oceny zjawisk, które powodują zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej oraz kwalifikowanie do uzyskania tych świadczeń. Ponadto, przy wykonywaniu zadań pracownik socjalny jest obowiązany udzielać osobom zgłaszającym się pełnej informacji o przysługujących im świadczeniach i dostępnych formach pomocy. Zgodnie z powyższym należy ponownie dokonać rzetelnej diagnozy sytuacji klientów i udzielić adekwatnej do ich położenia pomocy.

Zgodnie z art. 17 ust.1 pkt. 16 ustawy o pomocy społecznej (t.j. z 2009r. Dz.U. Nr 175, poz. 1362 z późn.zm.), kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym. W myśl art. 54 ust.1 wyżej cytowanej ustawy osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej. Ponadto w świetle art. 16 ust.2 organ gminy, zobowiązany zgodnie z przepisami wyżej cytowanej ustawy do wykonywania zadań pomocy społecznej nie może odmówić pomocy osobie potrzebującej, mimo istniejącego obowiązku osób fizycznych lub osób prawnych do zaspokajania jej niezbędnych potrzeb życiowych.

(akta kontroli 158-173)

Organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi

W trakcie czynności kontrolnych ustalono, iż Gmina Trzebiechów nie świadczy specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, ponadto żaden z mieszkańców Gminy nie jest uczestnikiem środowiskowego domu samopomocy.

W toku czynności kontrolnych stwierdzono, iż osoby z zaburzeniami psychicznymi są świadczeniobiorcami zasiłków stałych przyznanych przez Ośrodek i pomimo wskazań w orzeczeniu o stopniu niepełnosprawności do uczestnictwa w terapii zajęciowej oraz korzystania z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji w tym korzystania z usług terapeutycznych i rehabilitacyjnych świadczonych przez sieć instytucji pomocy społecznej Ośrodek nie podejmuje żadnych działań w powyższym zakresie.

Zgodnie z ustnymi wyjaśnieniami kierownika Ośrodka pomocy osobom z zaburzeniami psychicznymi udziela się w formie świadczeń pieniężnych, w postaci rzeczowej, a także zwykłych usług opiekuńczych (codzienna pielęgnacja i pomoc w czynnościach domowych). Ze względu na warunki finansowe i lokalowe oraz brak odpowiednio wykształconej kadry Ośrodek na dzień kontroli nie prowadzi specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Wyjaśnienia kierownika nie znajdują uzasadnienia, ponieważ zgodnie z art. 18 ustawy o pomocy społecznej organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi należy do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminy. Kwalifikacje osób świadczących w/w usługi określone są w rozporządzeniu Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych. Kierownik zobowiązał się do podjęcia działań w kierunku uruchomienia usług w powyższym zakresie.

(akta kontroli 174-175;178-179)

Wnioski:

1. Pomoc osobom starszym, chorym świadczona jest w formie usług opiekuńczych oraz w formie finansowej, w tym m.in. zasiłków stałych.
2. Ośrodek nie kieruje mieszkańców Gminy do domu pomocy społecznej mimo, że analizowana dokumentacja uzasadnia przyznanie takiej formy pomocy.

3. Brak rozwoju innych, niż finansowych form pomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
4. Odnotowano nieprawidłowości dotyczące sytuacji osoby dla której została wydana decyzja administracyjna przyznająca zasiłek stały (brak wywiadów aktualizacyjnych; występowanie w aktach klientów 2 prawomocnych decyzji).

Odpowiedzialność za uchybienia w kontrolowanym zakresie ponosi kierownik Ośrodka.

Na tym kontrolę zakończono.

O przeprowadzeniu kontroli dokonano wpisu do znajdującej się w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Trzebiechowie książki kontroli pod poz.1.

Zgodnie z § 16 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej kierownik jednostki podlegającej kontroli może odmówić podpisania protokołu kontroli, składając, w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania, wyjaśnienie przyczyn tej odmowy.

Ponadto kierownikowi jednostki podlegającej kontroli przysługuje prawo zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole. Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp. w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu kontroli.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do protokołu kontroli, termin odmowy podpisania protokołu wraz z podaniem jej przyczyn biegnie od dnia doręczenia kierownikowi jednostki podlegającej kontroli stanowiska dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp. wobec zastrzeżeń.

Niniejszy protokół kontroli sporządzono w 4 jednobrzmiących egzemplarzach, z których jeden przekazano kierownikowi - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Trzebiechowie, drugi - Wójtowi Gminy Trzebiechów trzeci- Wydziałowi Nadzoru i Kontroli LUW w Gorzowie Wlkp. natomiast czwarty egzemplarz pozostawiono w aktach Wydziału Polityki Społecznej LUW w Gorzowie Wlkp.

Kontrolujący:

Helena Sławska

Starszy inspektor

Helena Sławska

Kierownik:

KIEROWNIK
Gminnego Ośrodka
Pomocy Społecznej

.....
Krzysztof Marcinek

Aleksandra Kaczmarek

Starszy inspektor

Aleksandra Kaczmarek

Trzebiechów, dnia *06.07.2011*

Krzysztof Frisoli

Frisoli
Inspektor

Gorzów Wlkp. 24 czerwca 2011r.

Handwritten signature